

Ympäristöministeriö
Aleksanterinkatu 7
PL 35
00023 Valtioneuvosto

ASIA

Hakemus kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksen muuttamiseksi Keinusaaren (5) kaupunginosassa
____.____.2016

HAKIJA

Hämeenlinnan kaupunki

HAKEMUS

Hämeenlinnan kaupunginvaltuusto hakee muutosta kansallisen kaupunkipuiston päätöksen (n:o 1/5541/2000) aluerajaukseen rautatieaseman ja Varikonniemen ympäristössä maankäyttö- ja rakennuslain 68, 69 ja 71 §:ien perusteella. Hämeenlinnan kaupunki esittää, että ympäristöministeriö laajentaisi kansallista kaupunkipuistoa Varikonniemen muinaisjäännösalueen osalta sekä muuttaisi sen rajausta lakkauttamalla kansallisen kaupunkipuiston hakemuksessa tarkemmin esitettävien katu- ja rata-alueiden osalta.

ALUEET JOITA HAKEMUS KOSKEE

Rajausmuutoshakemus koskee Keinusaaren (5) kaupunginosassa sijaitsevaa kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman osa-alueetta *4. Asemanseutu ja radanvarsialueet*.

Kansalliseen kaupunkipuistoon esitetään otettavaksi mukaan lisää muinaismuistoaluetta Varikonniemeltä sekä maakaistaleet Mensanpuistosta ja rata-alueelta. Kansallisen kaupunkipuistosta poistettaisiin Hämeentien sekä osin Kiistalantien ja Paavo Cajanderin kadun katualueita, rata-alueita sekä Asemanrannan rakentamisalueeseen rajautuvat maakaistaleet Mensan puiston suunnalta.

Kansallisen kaupunkipuiston maapinta-ala on noin 738 ha ja rajausalueen kokonaispinta-ala vesialueineen on noin 960 ha. Kansalliseen kaupunkipuistoon liitettäväksi esitettävien alueiden pinta-ala on yhteensä noin 19 270 neliötä. Kansallisesta kaupunkipuistosta poistettaviksi esitettävien liikenne- ja rata-alueiden pinta-ala on noin 15 150 neliötä. Kansallisen kaupunkipuiston maapinta-ala kasvaisi 4 120 neliömetrillä.

Rajausmuutokset on esitetty hakemuksen liitteenä olevassa kartassa (liite 1).

ALUEIDEN MAANOMISTUS

Rajausmuutosalueet omistaa pääosin Hämeenlinnan kaupunki, ainoastaan rata-alue on Liikenneviraston omistuksessa, asema-aukio VR Yhtymä Oy:n omistuksessa ja Mensanpuiston reunalla yksityisen ja kaupungin väliset maanomistusolot tulevat muuttumaan Asemanrannan asemakaavan toteutuessa. Kartta maanomistuksesta on hakemuksen liitteenä (liite 4).

KAAVATILANNE

Maakuntavaltuusto hyväksyi 1. vaihemaakuntakaavan 11.6.2012 ja se vahvistettiin ympäristöministeriössä 2.4.2014. Ensimmäisessä vaihemaakuntakaavassa Asemanrannan asemakaava-alue on keskustatoimintojen aluetta, jolla arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (Cs, 738). Keskustatoimintojen alueen luoteispuolella on kiinteä muinaisjäänös kohdemerkinnällä. Hämeen maakuntavaltuusto päätti 23.11.2015 käynnistää maakuntakaavan kokonaisuudistuksen ja maakuntakaava 2040 laatimisen. Maakuntakaava 2040 on luonnosvaiheessa. Astuessaan voimaan se korvaa Kanta-Hämeen nykyisen maakuntakaavan ja voimassa olevat vaihemaakuntakaavat.

Hämeenlinnan keskustan osayleiskaavassa alueella on rannat osoitettu lähivirkistysalueeksi. Saharakennusten alue on julkisten palveluiden ja hallinnon aluetta. Muinaisjäänösalue (SM) on yleiskaavassa osoitettu nykyisin muinaisjäänösrekisterissä olevaa aluetta suppeampana. Kaikkia alueita koskee ympäristöä säilyttävä määräys (/s). Asemanrannan asemakaavassa osoitettava uudisrakentaminen sijoittuu alueelle, jolla on osayleiskaavassa merkinnät AK, kerrostalovaltainen alue, ja C, keskustatoimintojen alue. Varikonniemen osalta kaava on oikeusvaikutteinen (PY/s, SM, VL/s). Pääosa suunnittelualueesta kuuluu selvitysalueeseen (se), jonka maankäyttö ratkaistaan erikseen järjestettävän aatekilpailun perusteella. Kantakaupungin yleiskaava 2035 on ehdotusvaiheessa.

Asemanseudulle laaditaan parhaillaan Asemanrannan asemakaavaa, jonka kaavaprosessi on hyväksymisvaiheessa. Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluva rautatieympäristö ja Mensan korttelista länteen sijaitsevat virkistys- ja muinaismuistoalueet ovat ennestään asemakaavoittamatonta aluetta. Asemanrannan asemakaavassa kansallisen kaupunkipuiston alueelle on osoitettu erillispientalojen korttelialuetta (AO), liike- ja toimistorakennusten aluetta (K), palvelurakennusten aluetta (P-1, P), muinaismuistoaluetta (SM-1), rautatiealuetta (LR), autopaikkojen korttelialuetta (LPA-4), venesatama/venevalkama (LV), lähivirkistysaluetta (VL), puistoja (VP) ja puistoja, joilla ympäristö säilytetään (VP/s), jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katua/tietä, katualueita ja katuaukio/tori.

ASIAN VALMISTELU

Kansallisen kaupunkipuiston rajauksen muuttaminen on tullut ajankohtaiseksi Asemanrannan asemakaavan laadinnan yhteydessä. Asemakaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 4.5 - 2.6.2016 välisen ajan. Nähtävillä olleessa ehdotuksessa oli osoitettu kansallisen kaupunkipuiston voimassa oleva rajaus ja ehdotus uudesta rajauksesta (Kiistalantien hiekkatieosuus oli siinä jätetty kansallisen kaupunkipuiston ulkopuolelle). Rajausmuutosesitystä on käsitelty kaupungin ja ympäristöministeriön välisessä neuvottelussa 9.6.2016.

Kansallisen kaupunkipuiston rajausmuutos sekä sitä koskevan hakemuksen tekeminen ympäristöministeriölle on hyväksytty kaupunginhallituksen __.__.2016 § __ ja -valtuuston __.__.2016 § __ tekemällä päätöksellä osana Asemanrannan asemakaavan hyväksymistä. Kaupunginvaltuuston päätös on ollut nähtävillä __.__.2016 - __.__.2017 välisen ajan.

Täydennetään nähtävilläolon aikana jätettyjen muistutusten määrällä ja sisällöllä tarvittaessa.

HAKEMUKSEN PERUSTELUT

Hämeenlinnan kaupunki on hakenut kansallisen kaupunkipuiston perustamista hakemuksellaan 19.5.2000. Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto on perustettu ympäristöministeriön

päätöksellä N:o 1/5541/2000, joka on annettu Helsingissä 10.1.2001. Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma on maankäyttö- ja rakennuslain 70 §:n mukaisesti hyväksytty ympäristöministeriössä 13.5.2003.

Kansallista kaupunkipuistoa perustettaessa perustamishakemukseen laaditussa selostuksessa on todettu, että kansallisen kaupunkipuiston raja Varikonniemessä voidaan täsmentää vasta alueen asemakaavallisen suunnittelun yhteydessä.

Kansallista kaupunkipuistoa laajentamalla saataisiin muinaismuistolailalla suojeltu Varikonniemen muinaisjäännösalue (muinaisjäännösrekisteri 109010023) kokonaisuudessaan osaksi kansallista kaupunkipuistoa. Kansalliseen kaupunkipuistoon rajautuva Varikonniemen muinaisjäännösalue on merkittävä muinaisjäännösalue Vanajan rantojen lukuisten rautakautisten kalmistojen ja linnavuorten ketjussa. Se on myös rautakautinen asuinpaikka. Varikonniemen muinaisjäännösalueen kaakkoisrajalla tehtiin vuoden 2015 koekaivauksissa puupaalulöytö, joka on nimetty Varikonniemensuon muinaisjäännösalueeksi. Toinen löydetyistä puuseipäistä ajoittuu myöhäiselle pronssikaudelle, radiohiiliajoituksen mukaan vuosien 905 ja 805 välille ennen ajanlaskun alkua. Esitetty laajennusalue on lisäksi osa aktiivikäytössä olevaa virkistysaluetta. Alueella on siten maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:ssä tarkoitettuja erityisiä arvoja. Siten se lisää kansallisen kaupunkipuiston edustavuutta.

Lakkautettavaksi esitettävät alueet ovat pääasiassa liikennealueita, joiden osalta kansallisen kaupunkipuiston rajauksen muuttaminen liittyy alueen asemakaavallisen suunnittelun yhteydessä tehtyihin tarkistuksiin, joiden tarve on kansallisen kaupunkipuiston perustamisvaiheen selostuksessa todettu. Näillä alueilla ei ole MRL 68 §:ssä tarkoitettuja kaupunkimaisen ympäristön kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuteen, luonnon monimuotoisuuteen, historiallisiin ominaispiirteisiin liittyviä erityisiä arvoja tai siihen liittyviä kaupunkikuvallisia, sosiaalisia, virkistysellisiä tai muita erityisiä arvoja.

Rajausmuutosten perustelut on esitetty tarkemmin liitteenä olevassa selostuksessa (liite 5).

Hämeenlinnassa ____ . päivänä _____ kuuta 2016

Kaupunginjohtaja
Timo Kenakkala

Apulaiskaupunginjohtaja
Juha Isosuo

Liitteet

- 1) Kansallisen kaupunkipuiston muutettu rajaus ja YM päätöksen N:o 1/5541/2000 mukainen rajaus (kartta 1 : 10 000)
- 2) Kansallisen kaupunkipuiston muutettu rajaus (kartta 1 : 10 000)
- 3) Kansallisen kaupunkipuiston muutettu rajaus, osa-alue Asemanseutu (kartta 1 : 7 000)
- 4) Maanomistus (kartta 1 : 5 000)
- 5) Rajausmuutoshakemuksen selostus